

Aust-Agder Turistforening

DNT Sør

Naturvernforbundet
i Agder

NJFF
Aust-Agder

NJFF
Vest-Agder

COWI AS v/ Kristian de Lange
e18tb@cowi.com

Kristiansand, 15.09.21

Dette brevet sendes på vegne av 4H Agder, Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen.

Detaljregulering E18 Tvedestrand-Bamble

Høringsuttalelse fra FNF Agder

Viser til kunngjøring om høring av detaljreguleringsplan for E18 Tvedestrand-Bamble på Nye Veiers nettsider, og vil med dette komme med følgende innspill til planen:

Generelt

Det er foreslått at ny vei skal anlegges som en ny trasé i et nytt område i forhold til dagens E18. Derfor vil utbyggingen føre til store inngrep og negative konsekvenser for naturmangfold og friluftsliv i planområdet. Den nye E39 skal ha en vegstandard som fører til stor barriereeffekt og som fører til fragmentering.

Byggingen av E18 mellom Tvedestrand og Bamble er bare en av store utbygginger som skjer i Agder. Vi har også E39-utbyggingen, planer om og pågående utbygging av vindkraftverk, planer om kraftkrevende industri som batterifabrikker og datalagrings sentere, utbygging av store hyttefelt, oppgradering av strømnnett osv. Alt dette krever areal, og dette bør sees i sammenheng når man skal vurdere belastningen av enkelte utbygginger. Vi ber derfor om at man strekker seg langt i å legge til rette for løsninger som kan kompensere og virke avbøtende på konsekvensene planen har for naturmangfold og friluftsliv.

Innspill i forhold til tiltakets virkning på miljø og samfunn

Samlede virkninger av tiltaket

Planbeskrivelsen fastslår at bygging av ny E18 slik den er foreslått vil føre til negative virkninger for alle de fem ikke-prissatte temaene og at netto nytte av prissatte virkninger er negativ. Det vil si at veien vurdert til å ikke være økonomisk lønnsom for samfunnet, samtidig som at den fører til store

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
agder@fnf-nett.no | Postboks 101, 4662 Kristiansand S | 91 81 64 71
organisasjonsnummer 914 046 831 | www.fnf-nett.no/agder

arealinngrep, fragmentering av natur- og friluftslivsområder, barriereeffekt for vilt, negative konsekvenser for landskap og naturressurser med mer.

Norge har forpliktet seg til å kutte sine klimagassutslipp med 50-55 % innen 2030 for at målene i Paris-avtalen skal nås. Samtidig opplever verden en naturkrise, og vi har gått inn i naturrestaureringstiåret. Her må også Norge bidra med å restaurere natur – i Norge. Vi kan ikke forstå hvordan man skal klare å oppnå dette hvis man fortsetter med store naturødeleggende prosjekter som vil føre til økte utslipp.

Dette veiprojektet er ikke bærekraftig, og oppnår heller ikke effektmålet med å redusere kjøretiden med 12 minutter. Å sette i gang med en veiutbygging som fører til negative tall på bunnlinja er ikke bare å sløse med fellesskapets penger, men også med felleskapets tilgang på areal. I våre kretser er det vanlig å si «Det er ingen skam å snu». Det kan til og med være helt nødvendig når man ser veien man har valgt ikke fører til målet. Vi foreslår derfor at man tar flere skritt tilbake og ser på hvordan man i størst mulig grad kan utbedre dagens vei til å bli mer trafiksikker og effektiv.

Friluftslivsområder

Det er bra at planen beskriver hvilke negative konsekvenser veibyggingen har for friluftslivsområder, at man har hentet inn kunnskap om de forskjellige lokalitetene, og at man ønsker å minimere inngrep for å ivareta områdene mest mulig. Det er foreslått skadereduserende tiltak som støydemping, og enkelte kompenserende tiltak, som tilrettelegging av nytt friluftslivsområde ved Abel skole, og alternativ trasé mellom Steighella og Ødegård. Vi mener at disse tiltakene som fagrapporten nevner må gjennomføres og tas med i reguleringsplanen.

Vi mener at det aller beste tiltaket for å ivareta friluftslivsområder er å legge mer av veien i tunell.

Naturmangfold

Det er bra at planen beskriver hvilke negative konsekvenser veibyggingen har for naturmangfoldet, at man har hentet inn kunnskap om naturtyper og naturmangfold, og at man ønsker å minimere inngrep for å ivareta mest mulig. Men veiutbyggingen vil likevel ha svært store konsekvenser for naturmangfoldet, og det er ikke tilstrekkelig å skulle minimere inngrep, ta hensyn til naturmangfoldet. Vi savner tiltak som er avbøtende - etablering av trekirkegård og viltpassasjer er ikke tilstrekkelig for å ivareta naturmangfoldet i området. Dessuten må det kompenseres for den naturen som går tapt til veiutbyggingen.

Vi ønsker at avbøtende og kompenserende tiltak beskrives i reguleringsplanen, og ikke at det først skal komme som en del av den videre prosjekteringen. Naturrestaureringsprosjekter koster og er derfor en viktig del av kunnskapsgrunnlaget når man skal vedta en reguleringsplan.

Vi mener at det aller beste tiltaket for å ivareta naturmangfoldet er å legge mer av veien i tunell. Det vil minske barriereeffekten og føre til mindre fragmentering.

Vann og vassdrag

Det er bra at man planlegger at berørte vassdrag skal tilbakeføres med naturlig utforming, og at detaljplanlegging og utførelse av vassdragstiltak skal foregå i samråd med fagkyndig med naturfaglig kompetanse.

Vi ønsker at det også må inngå en fiskebiolog i detaljplanlegging og utførelse av tiltak i fiskeførende vassdrag.

Faunapassasjer

Der faunapassasjer planlegges å fungere også som passasje for turgåere, ber vi om at man legger opp til en så bred passasje som mulig slik at det kan gå an å kombinere begge formålene uten at det går på bekostning av ett av formålene.

Vi ber om at man legger opp til overvåkning av faunapassasjene underveis 5 år inn i driftsfasen, og at vegetasjon og andre nødvendige tilpasninger gjøres i samråd med viltbiolog.

Lagring av masser

Det er foreslått å lagre masser på flere myrområder selv om dette skal unngås så langt som mulig. Det går ikke frem av planforslaget hvilke vurderinger som er gjort for at man likevel velger å lagre masser her. En del av disse områdene er i utredningene gitt stor verdi, og at de vil bli sterkt forringet ved masselagringen (for eksempel D52, D51, D9 og D67).

Vi ber om at man finner andre områder til å lagre masser, der det ikke går utover myrområder eller andre naturtyper med stor verdi.

Virkninger på klima

Fagrapport klimagassbudsjett for prosjektet har satt opp hvor stort utslipp av CO₂-ekvivalenter man regner med det vil bli i løpet av en 60 års periode. Det ligger utenfor vår kompetanse å vurdere de beregningene som er gjort. Men vi merker oss at 34 % av utslippene vil komme fra byggefasen, og at hele 41 % vil komme av omdisponering av skog-, jordbruk- og myrarealer. Selv om det er mest skogsareal som berøres, så er det arealendring fra myrområdene som vil stå for de største utslippene fra arealbruksendringer.

Myr og våtmark er svært viktige naturtyper både som karbonlager, flomdemper og for naturmangfold. Som rapporten også sier, så er det mål for arealplanlegging i Norge å unngå nedbygging og forringelse av myr. Dersom det ikke er mulig, så man avbøte, restaurere eller kompensere. I denne utbyggingen planlegger man å berøre minst mulig myr, og at myrmasser som graves ut, skal deponeres under vann. Det som ikke kan deponeres der skal utnytted som jordforbedring. Dette ser vi på som avbøtingstiltak. Utover dette er de fleste tiltakene i forslaget basert på å minimere inngrep. Det er ikke bra nok. Vi ønsker flere tiltak som kan redusere utslipp av klimagasser, at kompenserende tiltak som erstatter de områdene som blir ødelagt beskrives i reguleringsplanen, og ikke at det først skal komme som en del av den videre prosjekteringen.

Norge har forpliktet seg både til å kutte klimagassutslipp, men også til å restaurere natur. Vi mener at det derfor ikke er tilstrekkelig med avbøtende tiltak for å gjøre klimagassutslippene fra arealendringer lavere, og foreslår derfor at man ser nærmere på hvordan man kan kompensere for de tapte arealene og de utslippene som veiutbyggingen vil medføre.

Medvirkning

FNF Agder er opptatt av at det føres en inkluderende prosess som sikrer medvirkning og faglige vurderinger i beslutninger som har betydning for natur- og friluftsinnteresser i det berørte området. Det er utrolig mye kunnskap som besittes i frivillige organisasjoner lokalt og regionalt og det er derfor viktig å involvere disse til å delta i planprosesser, ikke bare via åpne folkemøter, men også ved å involvere dem i prosessen videre.

Den planlagte veikorridoren vil komme i konflikt med både natur- og friluftsinnteresser, og vi ber om at lokale frivillige interesseorganisasjoner gis gode muligheter til medvirkning i det videre planarbeidet og tas med i samarbeidsgrupper. Deres kunnskap kan også være til god nytte underveis i anleggsfasen og etterpå i forhold til kartlegging og overvåkning av endringene i forhold til natur og miljø.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Agder

Camilla Moseid
Koordinator
FNF Agder

Kopi til: Tvedestrand kommune, Risør kommune, Gjerstad kommune, Vegårshei kommune, Agder fylkeskommune, Statsforvalteren i Agder